

Innspill integreringsmelding, Arendal voksenopplæring.

Utfordringer i integreringsarbeidet:

Hva skal til for å gjøre det mer effektivt, samordnet og målrettet mot arbeid og aktivitet:

- **Rammebetingelser:** Beregningsutvalget viser til at dekningsgraden for norskopplæring og samfunnskunnskap er på 68%. Regjeringen bør sørge for at utgifter til norskopplæring og samfunnskunnskap dekker 100% av utgiftene til kommunene.
- **75 timers samfunnskunnskap** skal gjennomføres på et språk man forstår innen ett år. Dette er særlig krevende for kommunene både ressursmessig og manglende kompetanse på alle språk. Det ville være svært effektivt med fullverdige digitale webinarer/e-læring/læringsressurser på alle språk. Fristen på ett år for gjennomføring er for kort og bør utvides.
- **Frist og tid i norskopplæring:** Erfaringsmessig er 18 mnd norskopplæring for kort tid for de fleste til å oppnå B2.
- **Livsopphold:** Flyktninger med lite eller ingen skolebakgrunn trenger tid på å gjennomføre grunnskole for voksne og vgs for å oppnå formell kompetanse. Det må sikres livsopphold som ikke fører til opptak av lån.
- **Lavterskel og tidlig helseoppfølging:** Det bør lovfestes tilgang til skolehelsetjeneste for voksne i opplæring i kommunene. Helsepsykepleier på voksenopplæringsstentrene vil sikre bedre og tidligere avdekking av helseutfordringer.
- **Inntak og overganger voksenopplæring- vgs:** Overgangen til vgs er stor, og deltagerne bør bli mer forberedt. Mottaksapparatet inn i vgs kan forbedres i samarbeid med kommunen.
- **Voksne som har behov for studiespesialisering:** Bør tilpasses voksne som for eksempel en forlengelse av FVO (modulbasert opplæring) også i vgs med tilpassede læreplaner for voksne.
- **Norsk som andrespråk:** Kompetansekravet for lærere bør også gjelde når fylkeskommunen gir opplæring etter integreringsloven i norsk og samfunnskunnskap med tilhørende krav.
- **Innførings og kombinasjonstilbud på vgs:** For sent ankomne ungdommer med lite skolebakgrunn bør antall år tilpasses den enkeltes behov før vgs.
- **Gjennomføring av norskprøver:** Behov for retningslinjer for tidspunkt for gjennomføring av norskprøver. Dokumentasjon og avlegging av norskprøver bør gjelde alle som deltar i opplæring, også flyktninger fra Ukraina som har benytta seg av retten til norskopplæring.
- **Obligatorisk karriereveiledning** av fylkeskommunen for deltagere kort tid etter bosetting fører ikke nødvendigvis til gode informerte valg for alle grupper. Dette gjelder særlig flyktninger med lite eller ingen skolebakgrunn. Det å kunne ta informerte og gode karrierevalg beror på en deltagers karrierekompetanse som utvikles over tid. Vi anser det som at kommunen uansett gjør denne oppgaven ved inntak og kartlegging.
-

Integrering til fellesskap, tilhørighet og deltagelse i samfunnet. Noen forslag:

- **Fritid:** Gode økonomiske støtteordninger for deltagelse i fritidsaktiviteter for flyktningfamilier uten at det blir stigmatiserende. Sikre at alle barn deltar i fritidsaktiviteter. Sikre informasjon på ulike språk for innvandrersfamilier.
- **Språk og kulturteam:** Et forslag til mobilisering av et språk og kulturteam i kommunen som kan bidra med veiledning og kompetanse ut i andre tjenester i kommunen.
- **Etablere møteplasser** og arena i kommunene for både jobbmuligheter, bygge nettverk, få informasjon. Styrke samarbeidet mellom næringslivet, NAV og kommunale tjenester.
- **Familiegjenforente:** Sikre bedre oppfølging i kommunene av familiegjenforente, jamfør "Fagerengtragedien".
- **Flerkulturelt råd:** Etablering av et rådgivende organ i kommunene for å mobilisere flere stemmer inn i demokratiet.
- **Skolevalg for voksenopplæring:** Anbefalinger og føringer som i vgs: <https://www.udir.no/skolevalg>. Skolevalg er en viktig demokratisk opplæringsarena også for de som er nye i Norge og som ikke kan stemme ennå.
- **Samfunnskontakt:** Arendal kommune har en samfunnskontakt på voksenopplæringen som jobber ut mot frivilligheten på system, gruppe og individnivå. For å mobilisere til samfunnsdeltagelse er det behov for brobyggere.
- **Felleskap og likhet:** Direktoretat lyste ut midler til frivillige organisasjoner spesifikt til integreringstiltak for ukrainere. Dette er uheldig. Vi mener slike midler bør favne alle grupper flyktninger.
- **Nettverk frivillighet og kommune:** Etablere nettverk i alle kommuner der frivillighet har et eget forum for samarbeid hvor også bystyret er representert.
-

Læringspunkter etter pandemien og høye ankomster fra Ukraina:

- **Nasjonale beslutninger over rettigheter for ukrainerne** tok for lang tid våren 2022, samt nå i juni 2023. Det gjør det veldig krevende og uforutsigbart for kommunene å planlegge.
- **Fleksibilitet under høye ankomster:** Ulikt lovverk gir utfordringer. Det midlertidige lovverket kap 6A i integreringsloven har gitt fleksibilitet til kommunene. Kommunene skal uansett legge seg tett opp til og bestrebe det ordinære lovverket. I en slik ekstrem situasjon bør fleksibiliteten gjelde alle grupper flyktninger. For eksempel mulighet til deltidstilbud for alle dersom kommunes kapasitet tilsier det for å gi et best mulig tilbud til flest mulig, samt å unngå forskjellsbehandling. Kommunene kan bli nødt til å ha egne klasser for ukrainere, noe som er uheldig.
- **Kommunikasjons og informasjonsberedskap:** Det tok for lang tid å få ut informasjon til innvandrerbefolkningen på ulike språk under pandemien fra nasjonalt hold. Det må være en bærekraftig informasjonsberedskap nasjonalt. Evt må hver kommune etablere egne språk-team for å sikre rask informasjon ut.
- **Utvidelse av tid i opplæring under pandemien.** Det var svært viktig for deltagere å få lengre og utvidet tid i opplæring. Byråkratiet rundt rapportering og utbetaling av tilskudd var for komplisert og ressurskrevende.

- **Bemanning under pandemien og flyktningsituasjon:** Pensjonistvilkår uten avkortning i pensjon har vært viktig og er et godt tiltak for å få inn kvalifisert personell i tjenestene. Dette bør videreføres.
- **Bolig og lokaler:** Det bør være en beredskapsplan i kommunene for boliger og lokaler til opplæring ved høye ankomster.